

Obsah

O projekte WELCOME	9
Predslov	11
I. ÚVOD DO INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA V MŠ	13
1. Inkluzívne vzdelávanie	13
1.1 Inkluzívne predškolské vzdelávanie v medzinárodnom kontexte	15
1.2 Podpora proinkluzívnej klímy v materskej škole	17
1.2.1 Nešpecifická forma modelovania inklúzie	18
1.2.2 Špecifická forma modelovania inklúzie	20
1.3 Proinkluzívne opatrenia v materskej škole	21
1.4 Inklúzia v materskej škole – komunikácia s rodičmi	22
1.4.1 Budovanie partnerských vzťahov s rodinami	22
1.4.2 Komunikácia s rodinami	23
1.4.3 Komunikačné zručnosti učiteľa	24
1.4.4 Stratégie na podporu efektívnej komunikácie	25
1.4.5 Ako komunikovať všetkým rodičom detí v MŠ význam a prínos inklúzie	25
1.4.6 Čomu sa vyhnúť v komunikácii s dieťaťom s postihnutím	27
1.4.7 Vedenie vstupného rozhovoru s rodičmi s dieťaťom s „odlišnosťou“	27
1.4.8 Zásady efektívneho rozhovoru s rodičom pri riešení problému	29
1.4.9 Ako zvládnuť komunikáciu s „nahnevaným“ rodičom	30
II. TEORETICKÁ ČASŤ	32
2. Problémy so správaním	32
2.1 Porucha pozornosti s hyperaktivitou (ADHD)	34
2.1.1 Porucha pozornosti	34
2.1.2 Hyperaktivita	35
2.1.3 Impulzivita	35
2.2 Opozičné vzdorovité správanie	36
3. Pervazívne vývinové poruchy	38
3.1 Aspergerov syndróm	38
3.2 Detský autizmus	39
3.3 Atypický autizmus	41
3.4 Rettov syndróm	42
3.5 Iná dezintegračná porucha v detstve	43

4. Emočné poruchy	44
4.1 Emočné poruchy so začiatkom špecifickým pre detský vek	44
4.1.1 Separačná úzkostná porucha u detí	44
4.1.2 Fóbická úzkostná porucha v detstve	44
4.1.3 Sociálna úzkostná porucha v detstve	45
4.1.4 Porucha súrodeneckej rivality	45
4.2 Poruchy sociálneho fungovania so začiatkom špecifickým pre detstvo a dospelosť	45
4.2.1 Reaktívna porucha príchylnosti u detí	45
4.2.2 Porucha dezinhibovaných vzťahov u detí	45
4.3 Tiky	46
4.3.1 Prechodná tiková porucha	46
4.3.2 Kombinovaná tiková porucha hlasová a motorická [de la Tourette]	46
4.4 Iné poruchy správania a emócií so začiatkom obvykle v detstve a dospelosti	47
4.4.1 Neorganická enuréza	47
4.4.2 Neorganická enkopréza	47
4.4.3 Poruchy príjmu potravy v dojčenskom a detskom veku	47
4.4.4 Pika dojčiat a detí	47
4.4.5 Stereotypné pohybové poruchy	48
5. Narušená komunikačná schopnosť	49
5.1 Narušený vývin reči	50
5.2 Poruchy artikulácie (článkovania) reči	52
5.2.1 Dyslália	52
5.2.2 Dyzartria	52
5.3 Poruchy plynulosti (fluencia)	53
5.3.1 Zajakavosť (balbuties)	53
5.3.2 Brblavosť (tumultus sermonis)	53
5.4 Poruchy zvuku reči	54
5.4.1 Rinolália (fufnavosť)	54
5.4.2 Palatolália	54
5.5 Neurotické poruchy reči	54
5.5.1 Mutizmus	54
6. Mentálna retardácia (mentálne postihnutie)	56
6.1 Ľahká mentálna retardácia	56
6.2 Stredne ťažká mentálna retardácia	57
6.3 Ťažká mentálna retardácia	57
6.4 Hlboká mentálna retardácia	57
7. Telesné postihnutie	59
7.1 Mozgové pohybové poruchy (obrný)	59
7.2 Rázštep chrbtice (spina bifida)	60
7.3 Svalová dystrofia	61
7.4 Deformity chrbtice	61

8. Zmyslové postihnutie	63
8.1 Zrakové postihnutie	63
8.1.1 Stupne zrakových chýb	64
8.2 Sluchové postihnutie	66
8.2.1 Stupne sluchového postihnutia	67
9. Sociálne znevýhodnenie	68
10. Mimoriadne nadanie	71
10.1 Definícia a vyhľadávanie	71
10.2 Diagnostika nadania	72
III. METODICKÁ ČASŤ	77
11. Sociálne zručnosti u detí predškolského veku	77
11.1 Diagnostika	79
11.2 Aktivity na rozvoj sociálnej kompetencie	83
11.2.1 Pre deti vo veku od 3 rokov	84
11.2.2 Pre deti vo veku od 4 rokov	85
11.2.3 Pre deti vo veku od 5 rokov	86
11.3 Príklad dobrej praxe	90
11.4 Odporúčané metodické zdroje a ďalšie materiály	91
12. Komunikačné zručnosti u detí predškolského veku	92
12.1 Diagnostika	92
12.1.1 Zisťovanie úrovne rozvoja reči a komunikácie	92
12.1.2 Zisťovanie úrovne rozvoja čiastkových funkcií podmieňujúcich úspešné osvojovanie čítania a písania	96
12.2 Aktivity zamerané na rozvoj zrakového a sluchového vnímania	106
12.3 Činnosti na rozvoj zrakového a sluchového vnímania	112
12.3.1 Rozvoj zrakového vnímania	112
12.3.2 Rozvoj sluchového vnímania	114
12.4 Príklad dobrej praxe	117
12.5 Odporúčané metodické zdroje a ďalšie materiály	118
13. Kognitívne schopnosti u detí predškolského veku	121
13.1 Diagnostika	125
13.2 Aktivity na rozvoj kognitívnych zručností	129
13.2.1 Podpora motivácie a riešenia problémov	129
13.2.2 Rozvíjanie konštruktívneho myslenia	130
13.2.3 Podpora logického a matematického myslenia	130
13.2.4 Osvojovanie vedomostí a informácií	133
13.2.5 Aktivity na rozvíjanie priestorového vnímania	134
13.3 Príklad dobrej praxe	135
13.4 Odporúčané metodické zdroje a ďalšie materiály	137

14. Emocionálne zručnosti u detí predškolského veku	138
14.1 Diagnostika	141
14.2 Aktivity podporujúce sociálny a emocionálny rozvoj	145
14.2.1 Podpora vlastnej identity a sebaúcty	145
14.2.2 Podpora nezávislosti u detí	146
14.2.3 Stratégie pre deti so špeciálnymi sociálnymi potrebami	148
14.2.4 Návrhy ako pomôcť deťom naučiť sa zvládať intenzívne emócie	149
14.2.5 Aktivity na podporu sebaregulácie dieťaťa	150
14.3 Príklad dobrej praxe	152
14.4 Odporúčané metodické zdroje a ďalšie materiály	153
15. Motorické zručnosti u detí predškolského veku	156
15.1 Diagnostika	158
15.2 Aktivity na rozvoj motorických zručností	162
15.2.1 Aktivity na rozvoj hrubej motoriky	163
15.2.2 Aktivity na rozvoj jemnej motoriky	163
15.2.3 Hry na rozvíjanie zručností hrubej motoriky	164
15.2.4 Hry na rozvíjanie zručností jemnej motoriky	165
15.3 Príklad dobrej praxe	166
15.4 Odporúčané metodické zdroje a ďalšie materiály	167
16. Zmyslové vnímanie u detí predškolského veku	168
16.1 Diagnostika	170
16.2 Aktivity na rozvoj zmyslového vnímania	173
16.3 Príklad dobrej praxe	176
16.4 Odporúčané metodické zdroje a ďalšie materiály	177
17. Záver	179
IV. LEGENDA	180
18. Slovníček pojmov	180
19. Literatúra	182
20. Príloha	188
20.1 Oblasti vývinu dieťaťa – 3 roky	189
20.2 Oblasti vývinu dieťaťa – 4 roky	194
20.3 Oblasti vývinu dieťaťa – 5 rokov	200
20.4 Oblasti vývinu dieťaťa – 6 rokov	206